

Sygn. akt III Ca 706/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś (sprawozdawca)

Sędzia SO Zbigniew Krupa

Sędzia SO Tomasz Białka

Protokolant: st. prot. sąd. Ewelina Konieczny

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2019r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. K. (1) i M. K. (2)

przy uczestnictwie M. B., I. B., Skarbu Państwa-Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, J. L. i H. K. (1)

o zasiedzenie nieruchomości

na skutek apelacji uczestnika Skarbu Państwa-Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad

od postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 13 lipca 2018r. sygn. akt I Ns 456/18

p o s t a n a w i a :

1. ***oddalić apelację,***

2. ***orzec, że wnioskodawcy i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.***

(...)

Sygn. akt III Ca 706/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 lipca 2018 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu stwierdził, że zgodnie z wykazem zmian gruntowych sporządzonym dnia 29.06.2017r. przez geodetę J. W., przyjętym do Powiatowego Zasobu Geodezyjno Kartograficznego w dniu 26.03.2018r. pod nr(...)- parcela gruntowa nr (...) o pow. 0,0488 ha objęta KW (...) położona w Ł. obręb (...), gmina Ł., powiat N., utworzyła działkę ewidencyjną nr (...) o pow. 0,03 ha (pkt I.), stwierdził, że zgodnie z mapą z projektem podziału wraz z wykazem synchronizacyjnym, sporządzonym przez geodetę J. W. dnia 29.06.2017 r., przyjętą do Powiatowego Zasobu Geodezyjno Kartograficznego w dniu 23.08.2017 r. pod nr (...) – parcela gruntowa (...) o pow. 1,9620 ha, objęta KW (...), położona w Ł., obręb (...), powiat N. podzieliła się na: pgr. (...) o pow. 0,0271 ha, która utworzyła działkę ewidencyjną nr (...) oraz pgr. (...) o pow. 1,9349 ha (pkt II.), stwierdził, że M. K. (1) i M. K. (2) nabyli, na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej, w drodze zasiedzenia prawo własności

działki ewidencyjnej nr (...) – szczegółowo opisanej w pkt II postanowienia – w miejsce Skarbu Państwa – z dniem 11 grudnia 2013r. (pkt III.), stwierdził, że M. K. (1) i M. K. (2) nabyli, na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej, w drodze zasiedzenia prawo własności działki ewidencyjnej nr (...) – szczegółowo opisanej w pkt I postanowienia – w miejsce J. M. i P. M. – z dniem 9 grudnia 2013r. (pkt.IV.), nakazał ściągnąć od wnioskodawców M. K. (1) i M. K. (2) solidarnie na rzecz Skarbu państwa (kasa Sądu Rejonowego w Nowym Sączu) kwotę 4.469,47 złotych tytułem wydatków poniesionych tymczasowo w toku postępowania przez Skarb Państwa (pkt V.), i orzekł, że wnioskodawcy i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt VI.).

Sąd Rejonowy ustalił, że działka ewidencyjna nr (...) położona w Ł. ujawniona jest w księdze wieczystej nr (...). W dziale II ujawnione jest prawo własności na rzecz M. K. (1) i M. K. (2) na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej na podstawie umowy darowizny z dnia 11.12.1997 r.

Poprzednim właścicielem był W. M. ojciec wnioskodawczyni, który nieruchomości tą otrzymał w drodze umowy przekazania gospodarstwa rolnego od swoich rodziców J. i P. M. w dniu 9.12.1983 r.

Przedmiotem postępowania jest działka (...) o pow. 0,03 ha, która przylega do działki (...) i powstała z pgr (...) która jest objęta KW nr (...). W dziale II ujawnione jest prawo własności na rzecz J. i P. M. na podstawie umowy sprzedaży z dnia 22.12.1978r. Nieruchomość ta została nabyta od Skarbu Państwa i w całości znajduje się w granicach ogrodzenia siedliska wnioskodawców.

Przedmiotem postępowania jest także działka (...) o pow. 0,0271 ha, która powstała z podziału działki ewidencyjnej nr (...) o pow. 3,53 ha na działki (...) o pow. 0,0027 ha i (...) o pow. 3,50 ha .

Parcela gruntowa nr (...) o pow. 1,9620 ha objęta KW nr (...) stanowi własność Skarbu Państwa. Zgodnie z opinią biegłego sądowego J. W. parcela ta uległa podziałowi na pgr (...) o pow. 0,0271 ha i pgr (...) o pow. 1,9349 ha. Działka ewidencyjna nr (...) odpowiada parceli (...), w całości znajduje się w ogrodzeniu siedliska wnioskodawców. W latach pięćdziesiątych w związku z budową drogi relacji N.- K. parcela (...) objęta była postępowaniem wywłaszczeniowym. Działka (...) leży w granicach pasa drogowego drogi krajowej nr (...) relacji N. – K. - M..

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że działka (...) nigdy nie zostały objęte w posiadanie przez Skarb Państwa. Ich wyłącznym posiadaczem był J. M., który za życia przekazał ich posiadanie w sposób nieformalny wraz z innymi gruntami swojemu synowi W.. Obie działki od 9.12.1983 r. były w posiadaniu W. M., a następnie od 11.12.1997r.,(kiedy to doszło do przeniesienia posiadania przy zawarciu umowy darowizny) we władaniu wnioskodawców stanowiąc część ogrodu. W szczególności nieruchomości została przez J. M. ogrodzona w latach 60-70-tych, zaś wjazd na nią ograniczony bramą. W dacie przekazania gospodarstwa ogrodzenie z siatki drucianej na metalowych słupkach istniało i w jego granicach doszło do przekazania siedliska. Wnioskodawcy grunt wewnątrz ogrodzenia traktowali, jako swoją własność. W przeszłości był na nim posadowiony stary budynek, który rozebrano i urządzono ogród warzywny. Następnie z biegiem lat urządzono na terenie objętym wnioskiem ogród ozdobny. Posiano trawnik i posadzono rośliny ozdobne. Nikt nie sprzeciwiał się wykonywanym pracom. To wnioskodawcy, a wcześniej ich poprzednik dbali o stan ogrodu i byli postrzegani przez sąsiadów za właścicieli tej części siedliska.

P. M. zmarła 26.08.1981 r. spadek po niej w zakresie gospodarstwa rolnego nabył na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu w sprawie I Ns 1258/81 jej mąż J. i syn W. po 1/2 części.

J. M. zmarł 3 stycznia 1987r. W. M. zmarł w toku postępowania w dniu 6.04.2018 r. Nie postawił testamentu jego spadkobiercami ustawowymi są córki M. K. (2) (wnioskodawczyni) i H. K. (2) (uczestniczka).

Oceniając żądanie wniosku Sąd Rejonowy zanalizował przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zasiedzenia nieruchomości, w tym dotyczące zasiedzenia nieruchomości Skarbu Państwa (tj. art. 172 k.c. , art. 176 k.c. art. 339 i 340 k.c., art. 9 i 10 ustawy z 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny). Następnie Sad Rejonowy stwierdził, że w polskim prawie istnieje pewna grupa nieruchomości, które z mocy ustaw zostały wyłączone z obrotu (tzw. res extra commercium). Nie jest możliwe przeniesienie własności takich nieruchomości, nie jest możliwe

również ich zasiedzenie. Do kręgu tych nieruchomości wchodzi m. in. drogi publiczne, które zgodnie z art. 2a ustawy o drogach publicznych z 21.03.185r. (Dz.U.2017.0.2222 t.j.) stanowią własność Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 4 ustawy o drogach publicznych z 21.03.185r. (Dz.U.2017.0.2222 t.j.) droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiąca całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym. Składa się z jezdni tj. części drogi przeznaczonej do ruchu pojazdów oraz chodnika, czyli część drogi przeznaczonej do ruchu pieszych. Pas drogowy to wydzielony liniami granicznymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym są zlokalizowane droga oraz obiekty budowlane i urządzenia techniczne związane z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzenia związane z potrzebami zarządzania drogą. Pas drogowy jest, więc pojęciem znacznie szerszym, obejmującym składniki niebędące drogą w rozumieniu ustawy. W związku z powyższym zasadny jest wniosek, że art. 2a ustawy o drogach publicznych, dotyczy tylko i wyłącznie drogi sensu stricto, a nie o pasa drogowego. Dlatego z obrotu prawnego wyłączona jest wyłącznie droga wraz z częścią pasa drogowego, na którym ta droga jest zlokalizowana, a nie cały pas drogowy. Pogląd ten znajduje oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który nie dopuszcza zasiedzenia część pasa drogowego, ale wyłącznie w sytuacji, gdy stanowi on funkcjonalną, techniczną i przestrzenną całość z drogą publiczną (tak SN w postanowieniu z dnia 22 maja 2014, IV CSK 556/13). Tym samym bezspornym jest, że o wyłączeniu z obrotu nie przesądza dokonanie samej zmiany w ewidencji gruntów polegającej na sklasyfikowaniu nieruchomości, jako drogi, lecz faktycznie zrealizowanie inwestycji. W sytuacji, gdy na nieruchomości tak sklasyfikowanej nie urządzono drogi lub infrastruktury, która jest z nią integralnie związana, wówczas nie można uznać, że nieruchomość taka została wyłączona z obrotu.

Powołując się na powyższe Sąd pierwszej instancji stwierdził, że w niniejszej sprawie niewątpliwie działka (...) nie zostały zajęte pod drogę publiczną, nie urządzono na nich jezdni czy chodnika. Nie stanowią także elementu funkcjonalnie z nią związanego, albowiem nie ma na niej infrastruktury koniecznej do korzystania z drogi publicznej. Są zagospodarowane na potrzeby działki siedliskowej wnioskodawców, urządzono na nich ogród, zasiano trawnik i posadzono drzewa ozdobne. Brak jest, więc podstaw do twierdzenia, że nie mogą być przedmiotem zasiedzenia.

Nieruchomość stanowiąca obecnie działkę (...), pomimo bezspornego wywłaszczenia nigdy nie zadała objęta w posiadanie przez Skarb Państwa, zaś jego stacjo fisci nie wykonywały żadnych aktów władczych na tym terenie. W szczególności nikt nie sprzeciwiał się ogrodzeniu nieruchomości i sposobie jej zagospodarowania. Nikt nie żądał także rozebrania ogrodzenia już istniejącego lub jego przesunięcia. Te okoliczności świadczą niezbicie o tym, że wnioskodawcy, a wcześniej ich poprzednik prawny posiadali przedmiot zasiedzenia w sposób samoistny. Nie toczyły się także żadne sprawy sądowe mające na celu ich wydobycie od wnioskodawców. Skarb Państwa nie dokonywał na tym terenie żadnych aktów władczych, m.in. koszenia trawy czy innych aktów pielęgnacji, nie sprawował nad tym terenem nadzoru.

W świetle czynności podejmowanych przez wnioskodawców, a potwierdzonych przez świadków, z jednoczesnym wykazaniem, iż czynności takich nie podejmowali ani Skarb Państwa, ani osoby trzecie, należy uznać, iż posiadanie przez wnioskodawców, miało w tym zakresie charakter samoistny i wyłączny.

Bezspornym jest, że wnioskodawcy, pozostawali w ocenie Sądu w złej wierze. Przedmiot sporu był, co prawda integralną częścią ich działki siedliskowej, zatem mogli nie mieć świadomości, iż jedynie nieformalnie ją użytkują, jednak nie zmienia to faktu, iż obie nieruchomości są objęte księgą wieczystą, których wpisy ją jawne (art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku), co oznacza, iż nie można zasłaniać się nieznaną sobie wpisów w księdze wieczystej. Z tych względów w ocenie Sądu należało przyjąć 30-letni okres zasiedzenia.

Przyjmując, zatem, iż wnioskodawcy doliczają sobie czas posiadania swojego poprzednika prawnego (od dnia 9.12.1983r.) oraz że następnie doszło do przeniesienia z dniem 11.12.1997r. posiadania na ich rzecz to przyjąć należy, że okres zasiedzenia działki (...) upłynął z dniem upłynął z dniem 9 grudnia 2013r.

W odniesieniu zaś do działki (...) bezspornym jest, że z uwagi na to, że nieruchomości ta stanowiła własność Skarbu Państwa termin zasiedzenia rozpoczął bieg z dniem 1.10.1990r. W dniu 11.12.1997r. doszło do przeniesienia posiadania

na wnioskodawców. Pod doliczeniu więc czasu posiadania poprzednika prawnego wnioskodawców przed 1.10.1990r. (od 9.12.1983 r. do 30.09.1990r. – 6 lat 9 miesięcy i 20 dni) oraz po 1.10.1990r (od 1.10.1990 do 11.12.1997r.) oraz czasu posiadania wnioskodawców od 11.12.1997, termin zasiedzenia upływał z dniem 11 grudnia 2013r.

O wydatkach Sąd orzekł na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ustawy z 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 poz. 1025 z póź. zm.) mając na uwadze że dowód z opinii biegłego został zawnioskowany przez wnioskodawców. W pozostałym zakresie o kosztach Sąd orzekł na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c.

Punkty III. i IV. ww. postanowienia zaskarżył apelacją uczestnik Skarb Państwa - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, zarzucając mu:

1) błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że objęta wnioskiem działka numer (...), stanowiąca własność Skarbu Państwa w trwałym zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nie stanowi elementu pasa drogowego, a w konsekwencji nie podlega wyłączeniu spod obrotu prawnego jako rzecz extra communes, pomimo, że jej zasiedzenie doprowadzi do sytuacji, w której parametry techniczne pasa drogowego będą niezgodne z obowiązującym prawem a także będzie pozostawać w sprzeczności z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego,

2) naruszenie art. 172 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 2a ust. 1 w zw. z art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych przez ich niewłaściwe zastosowanie i stwierdzenie nabycia nieruchomości stanowiącej drogę publiczną w drodze zasiedzenia;

3) naruszenie art. 2a ust. 1 ustawy o drogach publicznych w związku z art. 35 ustawy o drogach publicznych poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że nie stanowi elementu pasa drogowego – niepodlegającego zasiedzeniu - działka drogowa znajdująca się w granicach pasa drogowego drogi krajowej niezbędna do zachowania parametrów technicznych zgodnych z obowiązującym prawem przez przeznaczona w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego pod drogę krajową,

4) naruszenie art. 233 §1 k.p.c. poprzez wydanie rozstrzygnięcia w sprawie z pominięciem treści opinii technicznej L. D. (1), z której niewątpliwie wynika, że zasiedzenie części działki (...) stanowiącej fragment pasa drogowego pozbawi drogę wymaganej szerokości.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku o stwierdzenie nabycia nieruchomości w drodze zasiedzenia w odniesieniu do działki (...) oraz zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2) zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawcy wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy stwierdzić, że dokonując kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy nie stwierdził takich uchybień proceduralnych, które skutkowałyby nieważnością postępowania, a które sąd drugiej instancji winien uwzględnić z urzędu - art. 378 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy właściwie ocenił zebrane w sprawie dowody i w przeważającym zakresie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Sąd Okręgowy akceptuje większość ustaleń faktycznych Sadu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne za wyjątkiem niżej opisanych.

I tak Sąd Okręgowy nie podziela ustalenia, że w latach pięćdziesiątych w związku z budową drogi relacji N. - K. parcela (...) objęta była postępowaniem wywłaszczeniowym. Ustalenie to bowiem nie znajduje oparcia w zebranym w sprawie materiale dowodowym, w tym w analizie podstaw wpisu własności w księdze wieczystej. Już w odpowiedzi na wniosek (k. 41 akt) apelujący uczestnik zaprzeczał, aby część działki pozostającej w zarządzie (...) stanowiącej przedmiot zasiedzenia powstała w wyniku wywłaszczenia właścicieli na potrzeby poszerzenia drogi krajowej relacji N. - K. - M.. To samo uczestnik podnosił w piśmie z 20 czerwca 2018 r. (k. 194 akt), stwierdzając, że na datę sporządzania dokumentacji do wywłaszczenia w 1959 r. parcela gruntowa (...) była objęta KW (...) i stanowiła własność Skarbu Państwa oraz nie było wówczas konieczności wywłaszczenia. Z załączonego do ww. pisma dokumentu (...).Kw.(...) zatytułowanego : „Wyciąg sumaryczny realności położonych w gromadzie Ł. gmina kat. Ł., powiat N., których parcele względnie część ich wchodzi w projektowaną drogę” wynika, że w dacie sporządzenia ww. dokumentu tj. 2 kwietnia 1959 r. parcela gruntowa (...) wraz z szeregiem innych parcel stanowiła własność Skarbu Państwa – Państwowego Funduszu Ziemi i była objęta KW (...). To samo wynika z załączonego do odpowiedzi na wniosek wykazu wywłaszczeniowego z 4 kwietnia 1959 r. (k. 44 akt), w którym parcela (...) w rubryce pt. „stan przed wywłaszczeniem” figuruje jako droga o pow. 2,3112 ha stanowiąca własność Skarbu Państwa – Państwowego Funduszu Ziemi objęta KW (...). Z dokumentu tego wynika także, że w 1959 roku parcela ta podzieliła się na : (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...) i (...).

Sąd Okręgowy nie podziela także ustalenia Sądu Rejonowego, że działka (...) leży w granicach pasa drogowego drogi krajowej nr (...) relacji N. - K. - M.. Ustalenie to wymaga doprecyzowania w oparciu o przeprowadzoną w sprawie opinię biegłego L. D. (1). Z opinii tej jednoznacznie wynika, że :

Droga krajowa numer (...) na wysokości siedliska wnioskodawców przebiega w lekkim łuku w terenie zabudowanym. Szerokość jezdni asfaltowej wynosi 8 metrów, opaski jezdni 0,75 m, pasa zieleni 2 metry, chodnika 2 metry. Pomiędzy chodnikiem a ogrodzeniem wnioskodawców jest pas zieleni o szerokości 1,5 metra. Droga krajowa swoim zasięgiem nie ingeruje w nieruchomości zajmowaną przez wnioskodawców. Skrajnym elementem korpusu drogowego jest obrzeże (krawężnik) chodnika i pas zieleni przy chodniku z wykształconą skarpią stanowiącą opór dla obrzeża chodnika. Odwodnienie drogi jest pod chodnikiem. W obecnym stanie granicą faktycznego pasa drogowego jest krawędź pasa zieleni za chodnikiem, obok którego biegnie ogrodzenie siedliska wnioskodawców. W terenie brak urządzeń drogowych, które znajdowałyby się na nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie.

(dowód: opina biegłego L. D. (1) k. 131-135).

Objęte wnioskiem o zasiedzenie działki (...) a także wiele innych działek, w tym prywatnych, na planie zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Ł. znajdują się w pasie drogi krajowej o szerokości w liniach rozgraniczających wynoszącej 50 metrów i szerokości jezdni 7 metrów. W planie zagospodarowania zapisano ochronę pomnika przyrody (dębu) znajdującego się w obrębie linii rozgraniczających drogę krajową.

(dowód: opinia biegłego L. D. k. 130 i 136).

Zwarta zabudowa utrudnia lub uniemożliwia rozbudowę drogi celem podniesienia jej kategorii. Aktualnie ewentualne poszerzenie drogi w kierunku siedliska wnioskodawców uniemożliwia rosnące niedaleko drzewo będące pomnikiem przyrody.

(dowód: opinia biegłego L. D. (1) k. 131)

Oceniając dowód z wykonanej na zlecenie apelującego uczestnika opinii technicznej biegłego L. D. (1) należy stwierdzić, że opinia jest dokładna, szczegółowa i fachowa. Z ustaleń biegłego jako błędne należy ocenić założenie, że działki objęte wnioskiem pierwotnie były przedmiotem wywłaszczenia pod drogę. Jak wykazano wyżej brak materiału dowodowego pozwalającego na takie ustalenie. Sąd Okręgowy podziela ustalenia biegłego dotyczące sposobu zagospodarowania działek objętych wnioskiem oraz położonej obok infrastruktury drogowej a także ustalenia odnoszące się do zapisów planu zagospodarowania przestrzennego. Sąd Okręgowy nie podziela natomiast wniosków

natury prawnej poczynionych przez biegłego a dotyczących dopuszczalności zasiedzenia, albowiem w tej części opinia wykracza poza kompetencje biegłego.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji, zauważyć należy, że w niniejszej sprawie uczestnik Skarbu Państwa Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad nie kwestionował w istocie faktu samoistności posiadania działki ewid. nr (...) przez wnioskodawców. Spór dotyczył prawnej dopuszczalności nabycia nieruchomości objętej wnioskiem przez zasiedzenie. Uczestnik podniósł wprawdzie zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, ale w jego ramach w istocie nie kwestionuje dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, lecz zarzuca niewłaściwe uwzględnienie ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych i błędne uznanie, że sporna działka nie jest drogą publiczną. W konsekwencji należało uznać, że kwestionuje on ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego sprawy.

Uczestnik podniósł zarzut niedopuszczalności zasiedzenia działki ewid. nr (...) z uwagi na uregulowania ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1440 j.t., dalej jako: u.d.p.). Według skarżącego, Sąd Rejonowy wydając zaskarżone postanowienie naruszył art. 2a ust. 1 w zw. z art. 4 u.d.p, ponieważ uwzględnił wniosek o zasiedzenie nieruchomości będącej drogą publiczną, która jest wyłączona z obrotu prawnego, gdyż należy do kategorii tzw. rzeczy publicznych extra commercium.

Ustosunkowując się do tego zarzutu, należy zwrócić uwagę na istniejące w polskim systemie prawnym pojęcie "drogi publicznej". Zostało ono zdefiniowane w art. 4 pkt 2 u.d.p. Droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiąca całość techniczno-użytkową, przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.

Pas drogowy to wydzielony liniami granicznymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym są zlokalizowane droga oraz obiekty budowlane i urządzenia techniczne związane z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzenia związane z potrzebami zarządzania drogą (art. 4 pkt 1 u.d.p.). Zgodnie z art. 34 ww. ustawy odległość granicy pasa drogowego od zewnętrznej krawędzi wykopu, nasypu, rowu lub od innych urządzeń wymienionych w art. 4 pkt 1 i 2 powinna wynosić co najmniej 0,75 m, a dla autostrad i dróg ekspresowych - co najmniej 2 m.

Mając na uwadze powyższe, uznać należy, że możliwość zasiedzenia dotyczy wyłącznie tylko tej nieruchomości (części nieruchomości), która po zrealizowaniu procesu inwestycyjnego stanowi budowlę przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym. Tak też stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 lutego 2012 r., I CSK 293/11, OSNC 2012/9/104, wskazując w uzasadnieniu, że skoro ustawodawca w art. 2a u.d.p. nie mówi o "pasie drogowym", lecz wyłącznie o "drodze", to tym samym zawęził pojęcie nieruchomości niedopuszczonych do obrotu prawnego oraz co do których istnieje ograniczenie przedmiotowe w zakresie dopuszczalności nabycia własności przez zasiedzenie.

Z tego właśnie względu, wyjaśniając - w aspekcie regulacji zawartej w art. 2a ustawy - zagadnienie niedopuszczalności zasiedzenia, należy respektować definicyjne pojęcie drogi.

Wzgląd zarówno na spójność wewnętrzną ustawy o drogach publicznych, jak i spójność całego systemu prawnego nakazuje przyjąć, że ustawodawca w przepisie wyłączającym z obrotu prawnego drogi publiczne, a ściślej - nieruchomości będące takimi drogami, objął nieruchomości, które po zrealizowaniu procesu inwestycyjnego są budowlą przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, a nie nieruchomości dopiero przeznaczone pod drogę publiczną. W konsekwencji o zakazie przewidzianym w art. 2a ustawy można mówić dopiero wówczas, gdy nieruchomość przeznaczona pod drogę publiczną w taką drogę przekształci się faktycznie i prawnie. Przytoczone stanowisko Sądu Najwyższego należy uznać za dominujące, zostało potwierdzone w późniejszych orzeczeniach: postanowieniu z dnia 7 maja 2014 r., IV CSK 491/13 i postanowieniu z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 556/13,

w którym dodatkowo wskazano, że "wyłączenie zasiedzenia odnosi się do takich nieruchomości będących drogami publicznymi, które po zrealizowaniu procesu inwestycyjnego są budowlą przeznaczoną do prowadzenia ruchu

drogowego, a nie nieruchomości dopiero przeznaczone pod drogę publiczną. Istotny jest zatem realny aspekt infrastrukturalny, a nie same, nawet najdalej idące, zamierzanie planistyczne". Stanowisko Sądu Najwyższego Sąd orzekający w niniejszej sprawie w całości podziela.

Należy opowiedzieć się zatem za takim rozumieniem drogi publicznej mogącej być przedmiotem prawa własności lub innego prawa, która spełnia przesłanki określone w ustawie o drogach publicznych. Droga publiczna musi więc istnieć i spełniać funkcje drogi. Jeżeli przewidywana droga przez dziesiątki lat nie powstała i działka pod nią przeznaczona znajduje się przez cały czas w posiadaniu osób trzecich, to samo wpisanie drogi do ewidencji gruntów nie spełnia warunków prawnych określonych w art. 2a u.d.p. dotyczących wyłączenia z obrotu nieruchomości gruntowej, na której się miała znajdować. Podkreślić przy tym należy, że nawet nadanie danej drodze kategorii drogi publicznej nie oznacza automatycznie wyłączenia jej z obrotu poprzez niemożność zasiedzenia.

Co prawda zaliczenie, w prawnie przewidzianej formie, nieruchomości do kategorii dróg publicznych stwarza domniemanie co do tego, że ma ona taki charakter, zgodnie zatem z art. 6 k.c. wykazanie, że w rzeczywistości ma ona inne przeznaczenie spoczywa na tym, kto wywodzi z tego korzystne dla siebie skutki prawne. W niniejszym przypadku obowiązek ten obarczał zatem wnioskodawców.

W ich interesie leżało wykazanie, że działka ewid. nr (...) nie była ogólnie dostępna, ani też nie występowały na niej urządzenia konieczne dla zakwalifikowania jej jako drogi. W ocenie Sądu Rejonowego, Sąd pierwszej instancji trafnie uznał, że wnioskodawcy temu obowiązkowi sprostali.

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie sposób zakładać, aby sporny pas gruntu posiadał charakter drogi publicznej. Zauważyć należy, że na działce nr (...) nigdy nie występowały żadne urządzenia związane z infrastrukturą drogi a sama działka od kilkudziesięciu lat znajduje się wewnątrz ogrodzenia siedliska wnioskodawców stanowiąc integralną część zagospodarowanego ogrodu. Na przedmiocie sporu znajdują się oprócz trwałego ogrodzenia także stare drzewa i krzewy. Ogrodzenie znajduje się półtora metra od krawędzi chodnika i aż 5,5 metra od krawędzi opaski jezdni. Ogrodzenie wnioskodawców jest położone w tej samej linii co ogrodzenia na sąsiednich posesjach. Od kilkudziesięciu lat nieruchomość ta pozostaje w nienaruszonym przez uczestnika ani osoby trzecie posiadaniu samoistnym wnioskodawców, a wcześniej ich poprzedników prawnych. Uczestnik Skarbu Państwa nigdy nie wykonywał na tej działce żadnych aktów posiadania a do czasu złożenia wniosku o zasiedzenie nie zgłaszał żadnych pretensji do tej nieruchomości. Podkreślić przy tym należy, że powyższe okoliczności są między stronami niesporne. Istotne jest i to, że droga krajowa numer (...) jest w bardzo dobrym stanie technicznym, jest kompletnie urządzona (chodniki po obu stronach) i nic nie wskazuje na to, aby kiedykolwiek stan ten miał się zmienić. Uczestnik nie przedłożył żadnych konkretnych planów inwestycyjnych odnośnie tej drogi. Uczestnik nie wykazał także, aby w okresie biegu zasiedzenia doszło do wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej w trybie ustawy z 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, co mogłoby skutkować wyłączeniem nieruchomości państwowych z obrotu a tym samym wstrzymaniem biegu terminu zasiedzenia.

Skoro na terenie stanowiącym działkę (...) nigdy nie wybudowano drogi publicznej, nie istnieją tam żadne urządzenia związane z drogą i działka ta jest położona poza granicą pasa drogowego w znaczeniu z 34 ustawy o drogach publicznych (bo leży w odległości 1,50 metra od krawędzi chodnika), to w ocenie Sądu Okręgowego zarzut naruszenia art. 2a w zw. z art. 4 ustawy o drogach publicznych poprzez ich niezastosowanie jest bezzasadny.

W ocenie Sądu Okręgowego możliwości stwierdzenia zasiedzenia nie sprzeciwia się fakt, że działka (...) znajduje się w obszarze, który na planie zagospodarowania przestrzennego stanowi teren drogi krajowej. Po pierwsze przypomnieć trzeba, że według planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze tym znajduje się bardzo dużo działek, w tym także wiele działek stanowiących własność prywatną. Przyjęcie poglądu apelującego, że powyższa okoliczność rodzi konsekwencje w postaci wyłączenia rzeczy z obrotu jest interpretacją dowolną i nie znajdującą oparcia w przepisach prawa. Po drugie Sąd Okręgowy przychylił się do wyrażonego w orzecznictwie i doktrynie poglądu, że przestrzennych granic pasa drogowego zdefiniowanego w art. 4 pkt 1 u.d.p. nie można utożsamiać z liniami rozgraniczającymi drogę. To ostatnie pojęcie, zdefiniowane w § 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Transportu i

Gospodarki Morskiej z 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, jest w pewnym sensie konsekwencją obowiązku określenia w planie zagospodarowania przestrzennego linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu lub różnym sposobie zagospodarowania. Powołany przepis rozporządzenia przewiduje, że w liniach rozgraniczających drogi na terenie zabudowy (ulicy) mogą znajdować się również urządzenia infrastruktury technicznej niezwiązane z funkcją komunikacyjną drogi. W konkretnych okolicznościach może to prowadzić do poszerzenia ustawowej definicji pasa drogowego zawartej w art. 4 pkt 1 u.d.p., co w kontekście możliwości zasiedzenia należy uznać za niedopuszczalne, a ponadto, określenie linii rozgraniczających drogi w planie zagospodarowania przestrzennego nie oznacza jeszcze, że droga według definicji z art. 4 pkt 1 i 2 u.d.p. powstanie realnie w granicach określonych w planie (tak też D. C., G. R. w głosie do postanowienia SN z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CSK 514/12).

W apelacji skarżący nietrafnie powołuje się na orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie III CSK 323/14, które dotyczy nie tylko całkowicie odmiennego stanu faktycznego, jak i przede wszystkim innego problemu prawnego. W przywołanej sprawie to Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydenta Miasta K. wniósł o stwierdzenie nabycia prawa własności nieruchomości przez zasiedzenie. Wówczas Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że ustawowe wyłączenie nieruchomości przeznaczonej pod drogę publiczną z obrotu oznacza niedopuszczalność zmiany jej właściciela na inny prywatny podmiot. W konsekwencji tego, posiadanie samoistne takiej nieruchomości przez podmiot niepubliczny nie może prowadzić do jej nabycia przez zasiedzenie. Jednocześnie Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że nie jest natomiast wyłączone nabycie przez zasiedzenie prawa własności nieruchomości objętych we władanie przez podmioty publiczne w celu wybudowania na nich drogi publicznej. Wbrew twierdzeniom apelującego powyższe wywody Sądu Najwyższego nie przystają do stanu faktycznego i problemu prawnego omawianej sprawy.

Mając powyższe na uwadze na zasadzie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego poniesionych przez wnioskodawców i uczestników Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. uznając, iż w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest przesłanek do odstąpienia od podstawowej reguły rządzącej postępowaniem nieprocesowym a dotyczącej rozdziału tych kosztów pomiędzy uczestników postępowania.

(...)

(...)